



## **СТ А Н О В И Щ Е**

От: *доц. д-р Николай Тодоров Колев*  
*Институт за държавата и правото при БАН*  
*Доцент по гражданско и семейно право*

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен  
**„доктор“** по научна специалност в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Ивайло Димитров Тосков*  
Тема на дисертационния труд: *Гражданска отговорност на възложител за вреди,  
причинени от изпълнител*

**Основание** за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1590/23.06.2021 г. на Заместник-Ректора по научноизследователска дейност и международно сътрудничество на УНСС.

### **1. Информация за дисертанта**

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към Катедра „Частноправни науки“ на Юридическия факултет на УНСС по научна специалност „Гражданско и семейно право“ съгласно Заповед на №624/18.03.2016 г. на Ректора на УНСС. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 2016 – 2021 г. Отчислен е със Заповед №1630/29.06.2021 г. на Ректора на УНСС. Положил е успешно изпитите в рамките на докрантурата и има необходимия брой публикации по темата на дисертацията. По време на докторантурата е участвал с доклад в четири научни конференции.

Дисертантът е завършил през 2009 г. своето висше юридическо образование в Юридическия факултет на УНСС. Има богат практически опит, натрупан като юридически съветник в Кофас България, ЕТЕМ България, Райфайзенбанк (България) и Фонда за гарантиране на влоговете в банките.

### **2. Обща характеристика на представения дисертационен труд**

Докторантът Ивайло Тосков е представил дисертационен труд на тема „Гражданска отговорност на възложител за вреди, причинени от изпълнител“. Темата е актуална, включително и в съдебната практика, а в българската литература липсва съвременен цялостно изследване на този въпрос.

Представеният дисертационен труд е в обем 222 страници, включващи и библиографска справка от 77 съчинения на български език и 24 съчинения на английски и руски език.

В българската правна теория въпросите на гражданската отговорност на възложителя за вреди, причинени от изпълнителя, са предмет на статии и студии и като част от учебници и монографии, разглеждащи различни въпроси на гражданската отговорност или на деликтната отговорност в частност, но трябва да се отбележи, че представеният дисертационен труд е задълбочено съчинение, което е посветено изцяло на поставения въпрос. Действително, както и самият дисертант добросъвестно отбелязва, през 2002 г. Илия Иванов Янев е защитил дисертационен труд по тази тема, но този труд е подготвен преди около 20 години, а освен това не е публикуван, затова неговото съществуване не омаловажава ценността на представения в настоящата процедура дисертационен труд.

Както вече посочих, съчинението съдържа систематично цялостно изследване на гражданската отговорност на възложителя за вреди, причинени от изпълнителя, което само по себе си определя неговия приносен характер. Трябва да се отбележи също така, че темата има комплексен характер, понеже при анализа на правните въпроси неизбежно се засягат общотеоретични въпроси, например за същността на юридическата отговорност, както и въпроси на общата теория на гражданското право, например за същността на гражданската отговорност, както и други специални въпроси на облигационно право, трудовото право и граждански процес. Докторантът не се е притеснил от това предизвикателство и според мен успешно се е справил с необходимостта от комплексен подход към поставените въпроси, което показва дълбочината на познанията му и способността му за научен анализ.

Съчинението е разделно на увод и четири глави, като завършва със заключение и библиография. То започва с изясняване на понятието за отговорността на възложителя и с нейната обща характеристика. Дисертантът започва своя анализ с маркиране на особеностите на юридическата отговорност въобще и на гражданската отговорност в частност, за да пристъпи към изясняване на същността на отговорността на възложителя. Направен е исторически и сравнително – правен преглед на отговорността на възложителя у нас и в континенталната и англо-саксонската правни системи, както и в правото на ЕС.

Следващата съществена част от дисертационния труд включват въпросите за фактическия състав на отговорността на възложителя. Отделните елементи от този фактически състав са систематизирани и след това анализирани поотделно, като анализът на дисертанта е подробен, детайлен и изчерпателен. На тази основа дисертантът преминава към изясняване на същността и функциите на отговорността на възложителя. В тази част той се спира на различните теории, формулирани и обосновани от авторите, занимавали се с поставената тема, като добросъвестно представя своето становище и критикува разбиранията, с които не е съгласен. Интересна е частта, в която дисертантът разграничава отговорността на възложителя от отговорността на работодателя по чл. 200 КТ, отговорността за действия на деца и

неспособни лица, отговорността за вреди, причинени от вещи, отговорността на държавата и общините за вреди, причинени на граждани, и отговорността за вреди от дефектни стоки.

Дисертацията завършва с анализ на материално – правните последици, които формират съдържанието на отговорността на възложителя, както и на редица процесуални въпроси, свързани с отговорността на възложителя поставя.

По този начин авторът е обсъдил в пълнота всички въпроси по поставената тема, а направените заключения са добре аргументирани и могат да бъдат подкрепени.

В дисертационния труд е използван значителен научен апарат – 77 съчинения на български език и 24 съчинения на английски и руски език. При изследването си докторантът е анализирал цялата съвременна българска правна литература по поставените въпроси, разглеждайки становищата на отделните автори, изяснявайки противоречията в тях и в много случаи допълвайки ги със собствени аргументи, а там където не възприема определени техни виждания, спори с тях, като спорът се отличава с коректност към застъпваните тези и обосновава критика. Прави впечатление, че по всеки един дискуссионен въпрос авторът изяснява представените в теорията становища и винаги изразява и обосновава своето лично становище; този подход без съмнение заслужава похвала. Достойнство на труда е подробният сравнителноправен анализ, както и историческият анализ.

### **3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати и приноси**

Докторантът разработва поставените въпроси задълбочено, като проявява способностите си за детайлен и критичен анализ. Г-н Тосков застъпва собствено разбиране по дискуссионните моменти и не се притеснява да аргументира критичната си позиция към действащата правна уредба.

Трудът съдържа редица теоретични приноси, освен основния, който вече посочих по-горе – съвременно цялостно монографично съчинение, посветено на отговорността на възложителя.

Като важни приноси трябва да бъдат посочени анализът на правната същност и фактическия състав на възлагането, включително възлагането чрез фактически действия, сочещи на натоварването на едно лице от друго с извършването на работа (с. 64), необходимостта от наличие на контрол или надзор от страна възложителя върху изпълнителя (с. 65 – 66), съвместното възлагане на работа (с. 68 – 71), значението на вината за възникването на отговорността на възложителя (с. 87 – 90), изясняване на съдържанието на изискването вредите да са причинени при или по повод на възложената работа (с. 110 – 113), определянето на отговорността на възложителя като безвиновна (обективна) – с. 114 – 119, анализа и обосновката на функциите на отговорността на възложителя (обезщетителна, превантивна, закрилна и санкционна) – с. 128 – 130, разграничението на отговорността на възложителя от други институти (отговорността на работодателя по чл. 200 КТ, отговорността за действия на деца и

неспособни лица, отговорността за вреди, причинени от вещи, отговорността на държавата и общините за вреди, причинени на граждани, и отговорността за вреди от дефектни стоки) – с. 131 – 166, анализът на регресното правоотношение (с. 184 – 192).

Като достойнство на съчинението трябва да се посочи и подробният анализ на важната относима съдебна практика на ВКС. Темата на дисертационния труд предполага такъв анализ и авторът не е пренебрегнал становищата, застъпени от ВКС, а напротив – отделил е сериозно внимание на съдебната практика. Това показва практическата полза от дисертационния труд, както и умението на автора да включи в анализа си аргументи, изведени от конкретни практически казуси, които са станали предмет на съдебни решения.

Важно място в дисертацията заемат множеството предложенията *de lege ferenda*, които авторът прави в резултат от работата си и които засягат важни въпроси на отговорността на възложителя и на деликтната отговорност въобще.

Дисертационният труд е оригинално творение на дисертанта и не са открити елементи, които биха съставлявали нарушение на правилата за плагиатство.

#### **4. Оценка на публикациите по дисертацията**

Приложените статии още веднъж доказват умението на дисертанта да тълкува и анализира актуални и съществени правни проблеми и да достига до изводи, които са и с практическо значение. Докторантът е участвал с доклади по темата на дисертацията в четири научни конференции.

#### **5. Оценка на автореферата**

Представеният автореферат е подготвен според приложимите нормативни изисквания и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията. В структурно отношение той се припокрива със структурата на дисертационния труд, като представя в синтезиран вид разглежданите в дисертацията проблеми на отговорността на възложителя и техния критичен анализ, както и направените от докторанта изводи по така поставените проблеми.

#### **6. Критични бележки, препоръки и въпроси**

В структурно отношение препоръчвам на дисертанта да помисли дали да разположи Глава Трета след Глава Четвърта, доколкото същността на отговорността на възложителя в еднаква степен се определя както от нейния фактически състав, така и от последиците на този фактически състав.

При бъдещо публикуване на дисертационния труд дисертантът може да помисли дали да съобщи изследването на акад. Чудомир Големинов, което имат принципно значение по въпросите за отговорността за вреди от дефектни стоки –

„Гражданскоправни отговорности за некачествени стоки“, София, 2001 г., издателство „Ромина.

## 7. Заключение

*Представеният дисертационен труд на тема „Гражданска отговорност на възложител за вреди, причинени от изпълнител“ трябва да бъде оценен като навременно и задълбочено изследване на незадълбочено разработена досега в българската теория тема с несъмнено практическо значение. Дисертацията съдържа множество приноси моменти, а застъпените в нея тези и изводи в голямата си част са добре аргументирани. Дисертационният труд съдържа научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката, и показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелни научни изследвания.*

*Предвид гореизложеното, считам, че представеният дисертационен труд покрива напълно нормативните изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Гражданско и семейно право“, от Ивайло Димитров Тосков, задочен докторант в Юридическия факултет при Университета за национално и световно стопанство. Поради което предлагам убедено на членовете на научното жури да гласуват тя да бъде присъдена на г-н Ивайло Димитров Тосков.*

21.07.2021 г.  
град София

Подпис: .....  
доц. д-р Николай Колев